

FOAIA POPORULUI

Prețul Abonamentului:
 Pe un an 2 fl.
 Pe o jumătate de an 1 „
 Abonamentele se fac la Institutul Tipografic în Sibiu
 și la toate birourile filiale de abonament.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE
 se primesc în biroul administrației (strada
 Măcelarilor nr. 21).
 Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr.
 a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Cu 1 Iulie st. v. 1894 încetând abonamentul la „FOAIA POPORULUI” pe jumătatea întâie a anului de față, domnii abonați sunt prin aceasta poștiți a-și reînnoi numai decât abonamentul, ca să nu fim nevoiți a înceta trimiterea mai departe a foii.

Prețul de abonament rămâne același:

Pe un an întreg 2 fl.
 Pe o jumătate de an 1 „

pe timp mai scurt nu putem primi abonamente, nici cu începere dela alt termin, decât dela începutul și dela mijlocul anului (1 Ianuarie și 1 Iulie st. v.)

Domnii abonați noi să binevoască a-și scrie adresa corect și cetef, însemnând posta din urmă, — cei vechi a ne spune sub ce număr au primit foaia până acum.

Administrația
 „FOAIA POPORULUI”

Ocară pe Maghiari.

Stăpânitorii nostri maghiari încep a-și pierde tot mai mult aceea ce mai scump e fiecărui om în lume, și fiecărui popor: *bunul nume!*

Tot mai multe și mai aspre sunt cuvintele de ocară ce zi de zi se trimit din toate părțile lumii la adresa stăpânitorilor de acum ai Ungariei, a apăsătoarelor și nedreptelor guverne maghiare.

Tot mai mult se lățește în giurul lor pustiu, adecă tot mai tare se întinde cercul în care conducătorii maghiari nu mai au cu a cui dragoste și sprigin, a să lauda, — și aceasta numai și numai ca o urmare a apăsărilor nebune cu care ne ceartă ei, pe noi cetățenii nemaghiari ai acestei țeri.

Îndeosebi prigonirea noastră a Românilor, li-a stricat foarte mult bunul nume și pe mulți din aceia care cu oarecare dragoste îi priviau pe bărbații de stat maghiari, i-au făcut să-și întoarcă fața dela dînșii, ca dela niște nedreptățitori ai concetățenilor și semenilor lor.

De când cu procesul Memorandului încoace, multă lume a vorbit rău despre apăsătorii nostri, și ne-a luat pe noi în apărare.

Ei se fac încă a nu le păsa de aceasta și nădejduesc că ne vor înfrânge

de vor da înainte pe calea prigonirilor, — dar' ca mâne rău le va părè de ce-au făcut, și simți-vor și ei urmările păcatelor de azi.

„Când norocu'și schimbă pasul,
 Naduc ani ce-aduce ciasul!”

Și nu li-se poate oare întempla și stăpânitorilor de azi a Ungariei, ca într'un cias mai drept ca cele pe care noi azi le numărăm între amaruri și ei le folosesc spre binele lor, și spre chinuirea noastră, — să li-se întoarcă roata norocului și să li-se mai scurte așa?

Noi nădejduim că da, li-se va întempla.

Avem semne că va se vină acea vreme.

Până acum stăpânirile nebune ungu-rești și-au stricat bine din bunul lor nume, și lucrează mereu la stricarea lui, încât oamenii dreți se înscărbesc de faptele și purtările lor, ear' că mâne ei vor fi siliți a se întoarce la calea dreptății față cu noi apăsătorii și nedreptății de azi.

Frații nostri din regatul liber român, ei care simt mare durere de nenorocirea noastră, lucrează și dînșii mereu întru a aduce la știrea lumii apăsata noastră stare, și a câștiga pe bărbații luminați ai lumii pentru noi, ca la timpul seu să se întrepună pentru noi și să ne deie spriginul moral întru ridicarea de sub stratul de întunec și nedreptate, sub care sântem ținuți prin maștera stăpânire.

În timpul mai din urmă, dl Vasile Al. Urechidă, profesor de universitate în București, învățat cu renume în toate țerile, și președinte al Ligei române din Țeară, — a avut frumosul și nobilul gând, ca să scrie pe la fel și fel de învățați din Europa, rugându-i să facă bine să-și deie părerea asupra suferințelor noastre a Românilor ardeleni, dacă pe drept le suferim ori ba, dacă sântem vrednici de atâta chin ori ba, și mai ales să-și deie părerea asupra procesului Memorandului, dacă a fost dreaptă judecarea la pedepse așa grele a bărbaților nostri conducători, ori nu?

A primit până acum peste o sută de răspunsuri dela cei mai aleși cunoscători de legi și de drept din Europa, și în curând le va scoate pe toate acestea în o carte laolaltă.

Dl Urechidă a avut bunătatea a trimite „Tribunei” unul din acele răspunsuri ca să-l publice în foaie.

Răspunsul e dela un învățat profesor de universitate din Roma, cu numele *Angelo De Gubernatis*, bărbat care se mărturisește de altfel el însuși a fi unul dintre aceia, cărora le plăcea de Unguri până mai în zilele din urmă. Cuvintele d-sale vor ave deci cu oarecât mai mare preț cu cât ne spune că e prieten al Maghiarilor, și eată totuși ce zice în scrisoarea d-sale despre „iubiții” d-sale:

Roma, 22 Iunie 1894.

Scumpe și onorate amice!

Antăia D-Tale scrisoare m'a găsit copleșit de treburi; neputând de loc răspunde, credeam că și-ar veni prea târziu declarațiunea ce îmi cere scrisoarea D-Tale. Îmi gândeam negreșit să-ți răspund, în zilele acestea, fără să mă grăbesc, și să-ți grădesc din toată inima. Dar' deoarece ce mai este încă vreme, deoarece ce îmi dai a înțelege că pe acolo s'ar ispiți unii a explica tăcerea mea, prin teama mea de a neplăce Maghiarilor: eată-ți scriu în pripă, ca să-ți spun la rîndul meu, că găsesc nici mai mult nici mai puțin decât monstruos (ceva sălbatec) cele ce se petrec în Ungaria cu Românii.

Nu, nu-mi e frică nici-odată că voi neplăce cuiva, când am de a vorbi despre adevăr și despre dreptate.

Am mare dragoste pentru Maghiari, și li-o păstrez, dar' nu mai găsesc duhul lor liberal și cavaleresc în cele ce au început contra Românilor din Transilvania și Bănat.

Este văzut, că Maghiarii n'au primit destul istoria. Ei au intrat în Europa ca un popor războinic, de cuceritor; și au ajuns în veacuri de miserie și de barbarie, să supună țerani (români) care își arau ogoarele lor.

Dar' Dumnezeu nu iartă ca popoarele să fie în vecinică sclăvie. Când domnitorii lor se topesc în imbuibare, Dumnezeu iartă rededeptarea vechilor sclavi; el le însuflă duhul seu și le dă o nouă conștiință de drepturile lor!

Maghiarii cer pentru ei înșiși toate libertățile, și cererile lor sânt vrednice de toată dragostea noastră, de tot respectul nostru, dar' în același timp ei cer și lucruri nepomenite: ei vor să fie stăpâni peste Români, și cer ca Românii să le rămână slugile lor! Ei, aceasta nu mai e cu putință, nu mai

este iertat. Ceea-ce Casa de Habsburg a făcut pentru Ungaria, boierimea maghiară ar trebui să aibă curagiul s'o facă pentru Românii din Transilvania și Bănat, să le dea toate bunătățile libertății ce și ei, Maghiarii, le-au vrednicit și de care ar deveni nevreznici de n'ar ști să cinstească la rîndul lor libertatea unui popor ce a eșit din minoritate.

Românii sînt adevărații urmași romanizați ai vechei Dacii; Roma îi îmbrățișase și îi civilisase. Unde Romanii 'i-au fost găsiți, acolo ei au rămas. Și Dacii au dat lumii doi din cei mai buni imperatori romani: Aurelian și Proba. Amîndoi erau din Transilvania. Prin ei Românii au aflat în adevăr drept de cetățenie în lumea civilisată.

Istoria maghiară și ea înșasi e plină de aduceri aminte române glorioase. Să nu prea nesocotească Maghiarii pe vechii domni ai pămîntului; nu se mai pot la sfîrșitul secolului nostru chinuî popoarele întregi!

Eu iubesc pe Maghiari, dar' găsesc că ei au mai mult de pierdut decît de câștigat din cele-ce le fac astăzi. Desnădejduirea e un rău sfetnic. În tîmplările dela 1848 n'ar trebui să deștepte în boierii maghiari ură, ci să-i sfătuească să fie cuminiți. Prin spiritul de frățietate Maghiarii pot doară încă câștiga inima Românilor; decît aceea frățietate trebuie să fie desevîrșită și sinceră și fundată pe un simțiment de deplină egalitate... La oara în care sîntem, prigonirile maghiare contra Românilor devin o faptă barbară, care nu mai e de timpul nostru; nobilimea maghiară se-și vină la calea dreaptă! Ea ni-a fost pînă aci cu totul dragă, dar' acum toată dragostea Europei e întoarsă spre martirii (români).

Par'că aud pe amicii mei maghiari strigându-mi:

„D-ta nu știi totul; dacă ai pute vedea cum Românii ațîță contra noastră, ai găsi prea naturală apărarea noastră. Românii au intrat pe calea nelegiuirii, noi vom să-i facem a reîntra în lege.

Eu li-ași răspunde:

„Nu vreau să știu nimica; eu vîd două popoare înarmate unul contra altuia, și dintre care Maghiarii cred a fi cei mai tari. Apoi eu poftesc ca să depuneți armele, dlor maghiari, și să îmbrățișați ca pe niște frați și mai ales ca pe niște egali pe închipuiții vostri dușmani.

„Voi nu puteți să-mi ziceți, că Românii sînt răsvrătitori ai legii. Legea nu este lege, întrucît n'a fost făcută împreună de voi și de Români. Dacă Românii vor să aibă un parlament al lor, n'aveți nici un drept, de a le tăgădui acest drept, pe care voi înșivă 'l-ați cerut pentru voi atît de viu, atît de lung timp și cu atîtea nobile jertfe.

„Vechii țerani români au învățat a scrie și a citi, și nu mai vor să rămîna slugi și sclavi. În loc de a-i prigoni dați iute mîna voastră Românilor, ca să se ridice din vechea stare de sclăvie.

„Eată o cucerire morală asupra neamului românesc, care vă va face multă onoare. Păziți-vă, scumpei amici, de ispita de a vă asigura temeliea sdrobînd-o; o să vă prăbușiți înșivă!”

Eată cam ce aș vrî să spun eu Maghiarilor, chiar cu primejdia de a fi luat în rîs. Dar' sînt de părere, că viitorul, ca și împărăția cerurilor, este al acelor simpli: și eu mai bucuros mă dau pe partea celor apăsăți, cu toate-că apăsătorii au aerul mai strălucit, și cu toate-că ei sînt, deocamdată cei mai tari și cei mai cuminiți.

Nu știu, scumpe și onorate amice, dacă am răspuns la rugarea d-tale cum aș fi dorit. Grăbit ca să-ți vină

această scrisoare, nu am timp de a o receti și a mai adăuga; dar' așa nădejduesc că acum vei fi mulțumit că ocăresc pe Maghiari în ori-ce întreprindere chinuitoare a lor contra Românilor.

Devotatul d-tale

Angelo De Gubernatis.

Această scrisoare atît de dreaptă și de aspră totodată, la adresa stăpînirii maghiare, este încă numai una din cele vre-o sută primite de dl Urechid, — și așa putem vedea cum chiar și acei care mai aveau oare-care dragoste pentru Maghiari, se înstrăinează de ei, și pustiul dragostei în giurul lor crește.

Ear' acest fapt își va aduce la timpul sau roada sa, amară față cu nedreptății nostri și dulce pentru noi!

Să fim numai răbdători, să ținem mereu capul sus și să mergem nainte!

Sporesc sortii nostri!

În vremea când iubii nostri fruntași naționali, sînt osândiți și de cea mai înaltă instanță de judecatorie ungurească, de Curie, și când peste câteva zile dînsii siliți vor fi a intra în temniță, multe semne ni-se dau din toate părțile care ne fac să zicem:

Nu pentru-ca să muceziți, nici pentru-ca uitării dați să fiți, intrați, scumpei bărbați, în întunecatele închisori, ci tocmai pentru-ca mai tare să înfloriți, mai străluciți să vă faceți pe cîmpul nostru național; pentru-ca din suferințele voastre să crească floarea scumpă a libertății noastre desevîrșite, și pentru-ca noi și mai mult deobligați să fim a Vă pomeni mereu numele vostru, a vă ave mereu în minte, drept pildă de urmat:

Ear' împreună cu noi așa zic toți Românii de pretutindenea, și ca și noi gîndesc toți Românii!

Dovadă și următoarea scrisoare, pe care Academia-Română din București

FOIȚA.

Nevasta vîndută.

— Baladă —

culeasă de Alex. Candrea, inv. din gura unui soldat din regimentul numărul 64.

Nevastă, dalbă nevastă,
Scoală-te de dimineată
Și te 'mbracă și te 'ncaltă,
Și te 'ncaltă 'ncetișor,
Te perie netejeor,
C'amîndoi la tîrg vom merge.
Printre oameni ne-om băga,
Doară tîrg vom căpeta.
Vine-un hoț de Turc frumos:
„Măi Ioan, ficior de Sîrb
„Ce 'ți-ai scos nevasta 'n tîrg,
„Sau ai scos-o de vînzare,
„Sau ai scos-o de-arătare?”
Ioan din graiu îi grăia:
„Că n'am scos-o de-arătare,
„Ci d'am scos-o de vînzare”.
Și Turcul din graiu grăia:

„Din câți bani mă prețuești
— Din cincizeci-și-cinci de lei,
„Mai p'atîția gălbinei!”
Nevasta din graiu grăia:
„Bărbat, bărbătelul meu,
„Ian ia tîrgul de-alungul,
„Boltele de-acurmezul,
„De vezi ce 'ți-o da tîrgul!”
Și Turcul din graiu grăia:
„Haida, Ioane, jos la umbră,
„Să numărăm bani în pungă!”
Nevasta din graiu grăia:
„Dare-ar D-zeu d'ar da,
„Că banii să nu s'ajungă,
„Ca pe mine să mă vîndă!”
Dar' banii că s'ajungea,
Și pe ea că 'mi-o ducea.
Turcu 'n căruț o punea,
Nevasta din graiu grăia:
„Turcule, Turcoiu frumos,
„De ce viță de om ești?”
El din graiu așa grăia:
„Că io-'s viță de om bun,
„Că-'s ficiorul Banului
„Din Țeara-Ardealului!”
Și Turcu din graiu grăia:

„Nevastă drăguța mea,
„Eu pe tine te luai
„Și pe tine nu te 'ntrebai,
„De ce viță de om ești?
„Că io-'s viță de om bun,
„Că io-'s fata Banului
„Din Țeara-Ardealului!”
El din graiu așa grăia:
„Nevastă, dragă nevastă,
„Da câți frați mai ai acasă?
Nevasta din graiu grăia:
„Din câți frați mai am acasă,
„Doi în pămînt 'i-am băgat,
„Doi în Turci că 'și-or tunat,
„Eată eu m'am măritat!”
Și Turcul din graiu grăia:
„Soră, sorioara mea,
„Îți mai dau bani câți 'ți-am dat
„Du-te-acasă la bărbat.”
Ea din graiu d'asa grăia:
„Scoate-mă din tîrg afară,
„Să-mi capăt bărbat din țeară,
„Doar' nu m'a mai vinde eară,
„Că 's vîndută de bărbat,
„Că m'a vîndut bărbatul,

(adecă adunarea, tovarășia, celor mai învâțați bărbați români de carte) au trimis-o săptămâna trecută tuturor *Academiilor* popoarelor Europei. Eată anume ce scrie înalta însoțire, celorlalte însoțiri surori:

In creerii Carpaților, care din mărețul nod al Alpilor descind spre Răsărit cu o fortăreață înaintată a Europei-centrale, și la gurile Dunării, care și în obârșia nu departe de sorgințile confrăților sei, a Rinului, a Ronului și a lui Po, locuiesc Români, legați prin origine și cultură de popoarele care au stat și stau în capul civilizațiunii lumii.

Invasiunile ginților, care au desființat imperiul roman, au sdruncinat adânc pe acești coloni ai marelui împărat Troian, căci ei au fost sfâșiați în mai multe state sau alipiți politicește către formațiuni etnice străine de dînșii.

Cu toate acestea, Români nu au fost desființați, și plini de viață și-au îndeplinit datoria de sentinela totdeauna trează și totdeauna vitează, când Turcii triumfători în Orientul Europei amenințau creștinătatea.

Pe la finele secolului al cincisprezecelea Papa Sixtu IV. scria lui Ștefan Vodă-cel-Mare, domn al Moldovei: „Întreprinderile tale în contra Turcilor le-ai purtat cu atâta înțelepciune și cu atâta tărie și ele au mărit într'atâta strălucirea numelui tău, încât ești în gura tuturor și de toți ești laudat în unanimitate”; ear' istoricul german Ioan Christian Engel zice despre Domnul Țării-Românești Mihail-Viteazul, ucis de mână trădătoare la începutul secolului al șeptesprezecelea: „Să depunem flori pe mormântul acestui domn de mare însemnătate pentru istoria lumii, căci și el a aputat, și a aputat puternic, să apere Europa de Turci; și de nu s'ar fi născut în timpuri atât de grele, acest bărbat ar fi făcut minuni și posteritatea l-ar fi pus alături cu Temistocle și cu Ioan Huniad”.

Cât timp țările române și eroii neamului românesc, între care, numărăm pe Ioan Huniad și pe Mateiu Corvin, au ținut piept Turcilor, aceștia nu au putut pătrunde în inima Europei. Dar' chiar în urmă, când semiluna înlocui crucea pe zidurile Hudei, degradată în timp de doi secolii din capitala a regatului Sfântului Ștefan la principala cetate a unui pașalic, principatele Moldovei și al Țării-Românești au rămas totuși cu domniile lor naționale și cu individualitatea lor respectată.

Numai mai târziu luptele dintre Turci și cele două mari împărății vecine au prefăcut

Moldova și Valahia în câmp constant de bătălie și au îngenuchiat sub grea apăsare și pe Români din alte state. Acesta este timpul devastărilor materiale și morale, care păreau că vor distruge și îngropa neamul românesc.

Îndelungatele suferințe, prin care a trecut neamul românesc, l-au oțelit însă tot mai tare și l-au înzestrat cu o tenacitate și o vitalitate extraordinară, a căror expresiune vie e depusă în două zicătoare populare: „Apu trece, petrele rămân”, și „Românul nu pere”. Astfel stau Români și astăzi concentrați în masă compactă pe același teritor, pe care ei au fost așezați în primul secol al erei creștine, pășind fără esitare și cu decisiune în nouă cale deschisă în secolul nostru progresului omenirii, prin proclamarea egalei îndreptățiri a oamenilor și a popoarelor și a respectului datorit individualității națiunilor ca legi fundamentale ale vieții omenesti.

În toate țările unde locuiesc Români, în regatul român independent ca și în statele ce se învecinează cu dînșul, ei s'au ridicat cu vigoare și ocupă o pozițiune înaltă și respectată, prin aptitudinile lor, prin progresele desevârșite, ear' mai ales prin apucăturile lor liniștite și pacifice, cari au format dîntr'înșii cel dintâu element de ordine și prin urmare de civilizațiune în Orientul european.

Toate popoarele europene s'au bucurat de această renaștere a neamului românesc, ear' Români s'au arătat totdeauna plini de recunoștință către binefăcători și amici și au împăcat pe cei mai mari vrășmași ai lor. Numai cu națiunea maghiară poporul român nu s'a putut și nu se poate înțelege, căci Maghiarii se încearcă în timpurile noastre, pe căi pezișe și prin mijloace violente, să obțină astăzi dela Români ceea-ce n'au fost în stare să obțină dela ei aproape două milenii precedente. — desființarea Românilor ca națiune. Maghiarii cer ca Români să uite limba, religiunea și obiceiurile lor și să devină Maghiari în toate-emanatiunile vieții lor naționale.

Aceasta este cestiunea cea mare, care agită atât de adânc inimile și spiritele poporului român din Transilvania și Ungaria și care culminează acum în sentința Curții cu jurați din Cluj, care a condamnat până la cinci ani de închisoare pe căpeteniile poporului român din regatul Ungariei, pentru-că aceștia s'au încercat a depune în liniște și cu respect gravaminele națiunii, ce ei reprezintă, în mâinile Suveranului lor — ale Împăratului-Rege al Austro-Ungariei, cerând dela Dînșul apărare

și dreptate, cerând dela Dînșul ca să înceteze măsurile nice, prin cari în regatul poliglot al Ungariei cele 6 milioane de Maghiari caută să reducă la ilotism celelalte 11 milioane de nemaghiari — Români (3 milioane), Germani (2 milioane), Croați, Serbi și Slovaci (6 milioane), care toți doresc să trăiască în pace frățoasă cu Maghiarii, sub ocrotire de legi drepte și egale pentru toți.

Academia-Romând cercetătoare a istoriei neamului românesc, păstrătoare a limbii națiunii românești și centrul de activitate al culturii românești, face un călduros apel la membrii institutelor de cultură ale întregului neam omenesc ca să se intereseze de cauza cea dreaptă a Românilor din Transilvania și Ungaria, care e totdeauna o cauză culturală generală. Numai încetând dintre națiuni luptele cu scop de a se distruge unele pe altele, pacifica și armonica dezvoltare a omenirii prin științe și arte va fi asigurată și lumea va da un spectacol demn de eforturile ce au făcut și fac spiritele superioare, care de secolii lucrează la progresul constant al omenirii.

*

Această scrisoare e fost trimisă tuturor *academiilor*, apoi tuturor *universităților* și tuturor așezămintelor mai înalte de cultură, chiar și celor ungurești, ca bărbații din fruntea lor să vadă și să înțeleagă despre suferințele noastre și să zică și ei o vorbă întru sprigiuirea noastră.

Nu putem decât mult să ne bucurăm și din adâncul inimii să mulțumim înaltei *Academii-Române*, pentru călduroasa și puternica mână de ajutor ce ne întinde în amara noastră luptă națională!

Avram Iancu.

Din n-rul trecut: 359 fl. 25 cr. și 104 l.

Din Apoldul-mare, la stăruința dlui Ioan Iridon sen. s'au adunat pentru monumentul lui Iancu următoarele sume:

Ioan Iridon sen. 1 fl., Dumitru Ivan, epitrop 1 fl., Ioan Sirbu sen. 1 fl., Moisa Sirbu 1 fl., Dumitru Iridon, comerciant 50 cr., Ioan Iridon jun. 50 cr., Dionisie Iridon 50 cr., George G. Iridon, măcelar 50 cr., Ioan Sirbu jun. 50 cr., Onea M. Iridon 20 cr., Don Iridon

„De l-ar vinde bănatul!
„Cine 'n lume s'a d'afia,
„Să mă treacă Dunărea,
„Lui aluia 'i-om plăti,
„De tot pasul doi gărași,
„Și 'n Dunăre m'oiu băga
„Și dacă m'oiu d'ineca,
„Pe sufletul vost oi u sta!
„Nevastă, dragă nevastă,
„Nu grăbi tu cu 'necatul,
„Că doar' 'ți-a veni bărbatul!
„Las' să vină, las' să vină
„Furcile calea 'i-o țină!”

„De 'ți-e bărbatul urit,
„Leagă-l cu ștreangul de găt,
„Și te du cu el la țîrg,
„Să nu 'mi-l ții la preț mare
„Doară-l vinzi, mândro, pe cale.
„Să nu 'mi-l ții la preț lung
„Doară-l vinzi, mândro, pe drum!
„Și de-i căpeta un zlot
„Dă-i drumul cu ștreang cu tot,
„De-i căpeta și-un finic
„Dă-l dracului pe nimic!”

Poesii populare.

Frunză verde măr și prun,
Vino, mândră, până 'n drum;
Frunză 'n fag
Frunză sub fag
Vino, mândră, până 'n prag
De 'ți-am fost vre-odată drag;
Holdele de-or gălbini
Vei veni nu mi-i găsi;
Holdele de-or sęcera
Vei veni nu mi-i afla,
Că m'oiu duce de p'aici
Unde-ór fi zilele mici,
Că p'aici se tot măresc
Cum vre-au nu pot să trăsesc;
Că mi-i negură lumea
Că m'a lăsat mândruța.

Tot am zis, că lasă-lasă
Până de badea 's rămasă;
Tot am zis, că doară-doară
Până bădița se 'nsoară.
Dar' nici băiu, bade, de-aja,

Că și io m'oiu mărita
Într'un sat cu dumneata,
Tot aproape-a treia casă
Și-oi fi nevastă frumoasă.
Și-a veni Dumineca
Și eu mândru m'oiu găta,
Cu haine dela maica;
Trece-oiu p'angă poarta ta
Și 'ți-oi rupe inima
Și-a ta și-a măicunță-ta,
Dacă 'ți-i vedă buha.

Când, bade, te-i d'înturna
Dă 'n poartă cu potcoava,
Că io 'ndată voi u veni,
Pe tine te-oi înduleci
Cu buze moi subțirele:
Averea inimii mele.

Haida, mândră, după mine,
C'am o casă 'n deal la cruce
Vântul suflă, lemne-aduce,
Ploaia pică, le despică,

25 cr., Dumitru D. Iridon 25 cr., Vasile Moga, mésar 20 cr., George Iridon sen. 20 cr., George Iosif, pantofar 15 cr., Ioan G. Iridon 10 cr., Dinu Moga 10 cr., Ioan Baltean 10 cr., Alexe Sirbu 50 cr., Vasile Drăgomer 10 cr., Ana I. Iridon 20 cr.

Suma 8 fl. 85 cr.

*

Din Hațeg a adunat domnul *Basilii Vutca* următoarele sume:

Basilii Vutca 1 fl., Teodor Făgăraș 50 cr., Paul Oltean 50 cr., M. Muntean 1 fl., Teodor Doboc, com. 50 cr., Marcu Vilta 20 cr., Nicolae Theodosiu jun. 20 cr., G. Albert Finta 20 cr., Pára Lajos 10 cr., Ios. Stupinianu 1 fl., Andreiu Ionaș 50 cr., Loius Ciuciu 1 fl., Octavian Pop, inginer 2 fl., Ioan Făgărășian 30 cr., Munteanu 1 fl., N. George 30 cr., N. N. 1 fl.

Suma 11 fl. 30 cr.

*

Singuratici au trimis:

Domnul *Eugen Bian* din Făget suma de 5 fl.; dl *George Stoica* din Peștișul-de-sus: 1 fl. 50 cr.; dl *Simeon Barbu* din Sadu: 20 cr.; Din comuna *Fofeldea* s'au colectat fără a ni-se împărtași dela cine: 4 fl. 12 cr.; Din *Cărpiniș* s'a adunat, tot fără a ni-se spune dela cine, suma de 10 fl.

Suma 20 fl. 82 cr.

De tot 400 fl. 22 cr. și 104 lei.

T. Liviu Albini,
dătător de samă.

Lui Mihaiu-Viteazul.

La anul 1600 *Mihaiu-Viteazul*, Domnul *Țerii-Românești*, intrând cu oastea sa în Ardeal, l-a cucerit și supus sieși, deși pe vreme foarte scurtă, căci în curând a fost și el ucis în chip mișelesc la Turda de generalul *Basta*.

Mihaiu-Viteazul e una din cele mai mărețe figuri ale istoriei Românilor, unul din cei mai viteji și mai mari bărbați ai neamului nostru.

Lui s'a ridicat în București o mândră statuă, inchipuindu-l pe el călare

pe roibul seu și cu sabia. O statuă foarte frumoasă și nouă tuturor scumpă.

Ziua de 1 *Iulie* este ziua în care el a intrat biruitor în *Alba-Iulia*, după supunerea Ardealului, și ziua aceasta frații noștri din *București* o s'erbează în fiecare an cu mare pompă, mergând la statua marelui erou. Eată ce se scrie din *București* despre cum s'a s'erbat în estan acea zi:

Întru pomenirea zilei de 1 *Iulie* 1600 când *Mihaiu-Viteazul* intră cu triumf în *Alba-Iulia*, o deputațiune de cetățeni și studenți universitari, între care domni *Stef. Perietzeanu-Buzău*, *Obedeamu și Budișteanu*, coloneli, a depus azi în 1 *Iulie* 1894, pe statua viteazului Domn o prea frumoasă cunună de stejar cu panglici tricolore, având în mijlocul ei următoarea inscripție însuflată de cel mai adânc patriotism:

ȚIE

VITEAZULE ȘI GLORIOSULE DOMN
FALA NEAMULUI ROMÂNESC
MARE DOMN AL MOLDOVEI, AL ARDEALULUI
ȘI AL ȚERII-ROMÂNEȘTI.

În amintirea zilei de 1 Iulie 1600, în care zi, Ilustre Domn, la Alba-Iulia ai îndeplinit CEL DINTĂIU UNITATEA ROMÂNILOR!

Această coroană a fost atrrnată de sabia Marelui Viteaz.

Statua a fost împodobită cu o mulțime de alte coroane de flori naturale.

Hieronymi prin Ardeal.

Sunt aspri față cu noi ministrii unguri. Dar' par'că această asprime e semnul tocmai al desnădejduirii lor de a ne pute nimici, precum ar dori ei. Ne aruncă în temniță, dar' în aceeași vreme aleargă în toate părțile întrebându-se oare bine facem ce facem? Acum s'a hotărît voinicosul ministru *Hieronymi*, cel care a umplut Ardealul de gendarmi de frică ca nu cumva să se răscoale Români, ca să vină și el însuși în Ardeal, să vadă ce e aci, cât de „mulțumiți“ și „fericiți“ sunt Români.

Că slujbașii lui așa zic că sânt. El e ales deputat la *Cojocna*. Venind să-și dea seamă alegătorilor despre ținuta sa, a aflat bun privilegiu a se înviri printre Români. Nainte de a pleca spre Ardeal, a ținut un sfat tainic cu toți ministrii unguri.

În călătoria sa el a pus la cale să-și ese înainte și câte un „*Român*“ ca lăpădații *Moldovan Gergely* ori *Alexics György*, cel dela „*Poporul*“, ca să-și întimpine și să-și vorbească ca Români, și să-și predee Memorii, scrisori cu propuneri despre cum ar fi a se „mulțumi“ Români, — scrisori de acelea cum 'i-a dat *Alexics* pe cea din *Pesta*, de care am vorbit în un număr trecut.

Dacă dela astfel de oameni își ia sfaturi, mai bine s'ar fi așezat să odihnească încă în *Pesta* domnul ministru! Nimic nu dobândește, nici un bine nu ne face! Prin astfel de farisei și renegați nu ne putem înțelege.

Slujbașii lui au lucrat în ruptul capului, ca să ducă în calea lui spre primire, și pe Români, ca să se poată apoi lauda el că doar' Românilor le merge bine, nu le lipsește nimic, dovadă împregiurarea că 'i-au eșit cu droaia înainte.

A sosit în Cluj la 19 *Iulie*, unde a fost salutat de primarul orașului, căruia 'i-a mulțumit, zicând între altele că vrea să se încredințeze și el însuși despre stările din Ardeal.

*

Referitor la călătoria și primirea ministrului *Hieronymi* prin Ardeal, publicăm după „*Tribuna*“ următoarele telegrame:

Dej, 20 *Iulie* n. Ministrul a sosit la gara *Kolozs-kara* la oarele zece înainte de amiază însoțit de mai mulți clujeni. La sosire a fost bineventat de *Hosszu Teofil*, președintele clubului electoral maghiar. La primărie a vorbit primarul *Zabulik*. *Hieronymi* a ținut un discurs de o jumătate oară despre cauza ro-

Mândra nu lucră nimică,
Numai face mămăligă!

*

Sub tufă de rujmălin
Șede badea și bea vin
Și mă chiamă să-și închin,
Nu pot veni de suspin;
Trag năframa pe obraz,
Nu pot veni de năcaz.
El atunci din graiu grăi:
Că eu, mândră, nu-'s de vină,
Eu cu drag te-aș fi luat,
Dar' mă-ta nu te-a lăsat.
Ea din graiu a cuvântat:
Bade, bădișorul meu,
N'am făcut eu să desfac
Ci-am făcut, că îmi ești drag.
Și din urmă 'ți-am luat
Și din păr 'ți-am retezat
Și 'n măr roșu 'l-am băgat
Și pe apă 'l-am țipat.

Cântece cătănești.

Bată-te crucea de Neamț,
De tinăr m'ai pus în lanț,
Tinerel fără mustață,
Când se nvaț-a strînge 'n brață
Și-a săruta cu dulceață.
Bată-te crucea de Neamț,
De te-oiu prinde, te desbrac,
Și-'ți dau pelea peste cap;
Din pelea de pe picioare,
Îmi fac teacă la pistoale,
Ear' din pelea de pe cap,
Îmi fac teacă la băltag.

Zice frate cătră frate:
Vai măi, frate, ce-am ajuns!
Din pălărie cu vestră
Să duc ficiorii la muștră,
Din pălărie cu pene
Să fiu filăr de cătane,
Din căciulă mocănească
Să port șapcă iagărească.

Dare-ar Dumnezeu un foc
Să ardă Brașovul tot,

De trei părți cu lemne late
De o parte cu uscate,
Se rămână numai parii
Să înțepi pe generari,
Generarii și maiorii,
Care-au îndrăgit ficiorii.

Fi-'ți-ar, Neamțule, credința
Și 'ți-ar fi secat sēmēnța!
Până-'s pruncii mititei
Tu nu ții seamă de ei,
Dacă pruncii se ridică
Neamțu la măsură-'i strigă,
Celor înalți și voinici
Le dă nădragi și țipici,
Și curele 'ncrucisate
Pentru drumuri prelungate,
Și curele țintuite
Pentru drumuri pardosite.

De ce cânti, badeo, de jale
Ori 'ți-e grea pușca 'n spinare?
— Mie pușca nu 'mi-e grea
Dar' mă doare inima

mână. Ministrul a condamnat aspru atitudinea comitetului național, amenințându-l cu pedeapsă mare, pentru-că ar seduce poporul și ar sta pe baza unui program cu tendențe distrugătoare de stat. Nici-odată nici un guvern, zice ministrul, nu va sta de vorbă cu asemenea conducători români, despre cari crede că majoritatea poporului nu-i aprobă nici pe ei, nici programul dela Sibiu. Din parte-i dorește pacificarea. Mai departe promite reforma legii electorale, punând deasemeni în vedere reforma legii comunale. Baronul Josika Gábor a mulțumit pentru-că a venit între alegători și mai ales pentru importanta declarație despre Români.

La banchetul dat în sala dela scările fișpanului Tërnavi-mici, Sándor, ministrul a fost deasemeni felicitat pentru declarația vulcanică, făcută la adresa Românilor, despre care crede, că se vor cutremura și spãria. Afișpanul Gyarmathy din Cluj ridică toast pentru presd. Aminteste îndeosebi de reprezentantul „Tribunei“, dl Russu Șirianu, care în drumul către Dej a avut o lungă convorbire cu ministrul vorbind tot despre chestia română.

La Dej ministrul a sosit cu tren separat. La Gherla l-a întâmpinat primarul orașului, ear' în Dej fișpanul Bornemisza. Nicăiri nici un Român n'a eșit întru întâmpinare.

Cojocna, 20 Iulie n. În discursul seu Hieronymi a declarat, că nici un guvern maghiar nu poate sprigini aspirațiunile comitetului național român. Totuși e convins, că nu toți Români sunt aderenți ai exagerațiunii acesteia. Dorințe legitime trebuiesc spriginite, ca d. p. introducerea în Ardeal a censului din Ungaria. Ministrul a întâlnit astfel de patrioți români, cari au zis, că împăciuirea contrastelor naționale e atât în interesul Românilor cât și al Maghiarilor, dar' o

conlucrare cu cei-ce agită în contra integrității statului sau constituției este exclusă. Ministrul promite reforma administrației, făcând începutul cu legea comunală.

*

Bistrița, 21 Iulie n. Ministrul a plecat ieri seara din Dej la Surduc, la moșia baronului Josika Samu. Deseară sosește aici. Românii au hotărât să lipsească dela primire. Duminecă va pleca la Năsăud. Sași îi pregătesc primire.

*

Deva, 22 Iulie n. Românii din Deva și giur au hotărât ca să nu iee parte nici la primirea și nici la banchetul lui Hieronymi.

*

Turda, 23 Iulie n. La banchetul din Bistrița au luat parte și vorbit Kramer, Budaker, Flugger și alți Sași. Ministrul a făcut declarațiuni privitoare la naționalități. Aici a sosit aseară. La gară l-a întâmpinat fișpanul Bethlen. Astăzi ministrul primește delegați din Munții-Apuseni. Pretorul Vlása a sosit cu primarul Leményi și cu doi țerani din Moiniș să se plângă în treburi locale. Protopopul Lugoșanu conduce delegația.

*

Bistrița, 23 Iulie n. Ministrul Hieronymi a primit ieri deputațiunile. Preoțimea gr-cat. și cea gr-or. nu a luat parte. Cătră preoțimea catolică ministrul a zis, că e convins, că aceasta cultivă pacea între confesiuni. Cătră deputațiunea evanghelică ministrul a zis: Sântem toți, fără deosebire, egal îndreptățiți în privința limbii și religiunii, și avem aceleași îndatoriri. Guvernul e firm decis de a menține și în această parte a țerii drepturile legale și istorice existente. Nu poate însă retăce faptul, că populațiunea acestei țeri e foarte împărțită prin limbă și religiune. De aceea nu trebuiesc căutam punctele de desbinareci, pe cele care ne apropie. Cătră reformați a zis, că do-

rește să facă posibilă guvernului o soluțiune pacnică. Pe israeliți i-a asigurat, că guvernul nu apretiază pe nimeni după religiune, ci după-cum își implinește datoria. Cătră deputațiunea comitatensă ministrul a zis, că în comitatele cu populațiune mixtă toate strădaniile trebuie îndreptate într'acolo, ca să se aducă la valoare caracterul unitar al statului. Spre scopul acesta e necesară o administrație patriotică, dreaptă și promptă.

*

Sibiu, 24 Iulie n. Ministrul Hieronymi a suferit și aici o neisbândă completă. Românii, ca pretutindenea, s'au abținut cu totul dela ori-ce primire. Întâmpinare i-au făcut numai „slujbașii“.

Ministrul a sosit aici la orele 4 d. a. cu tren separat. La gară a fost întâmpinat de cătră căpeteniile autorităților civile în frunte cu vicecomitele Gustav Reissenberger. În numele comitatului ministrul a fost bineventat de cătră vicecomitele printr'un discurs rostit în limba maghiară. Ministrul răspunde mulțumind de primirea călduroasă ce i-se face.

În numele orașului Sibiu ministrul a fost salutat de cătră senatorul Sigerus în limba germană. Ministrul răspunde tot în limba germană, mulțumind pentru ovațiunile ce i-se fac.

Ministrul a tras la casa comitatului. După o pauză scurtă urmă primirea deputațiunilor. Mai întâiu a fost primit episcopul evanghelic Müller. Ministrul primi apoi deputațiunea presbiteriului evanghelic, deputațiunea bisericii rom.-cat., a celei reformate, a confesiunii israelite, deputațiunea autorităților administrative, conduse de vicecomitele, apoi a funcționarilor dela tribunal și în sfârșit deputațiunea casinei maghiare din loc și a magistratului din Ocna-Sibiului.

Pe la orele 6 ministrul a vizitat institutul alienaților și — apoi casa comitatului.

La orele 8 s'a dat un banchet în locuința comitelui-suprem, la care au participat căpeteniile autorităților militare și civile precum și alte notabilități. Dintre Români au participat singur metropolitul Miron Român și directorul Albinei Parteniu Cosma.

C'am lăsat boi înjugăți
Și părinții supărați,
C'am lăsat boii pe câmp
Și părinții tot plângând.

Împérate, Împérate,
Nu mă nștrăina departe,
Că n'am tată să mă cate;
Mama-i bătrână nu poate,
Surorile-'s tinerele
Nu știu cărările mele,
Și am frați mai tinerei.
N'are cin' griji de ei.

Frunză verde lemn uscat
Când la cătane-am plecat,
Am lăsat holde arate
Fetele nemăritat;
Când am venit înapoi
Am găsit holde culese,
Fetele din sat neveste,
Și pe mândruța mea
Cu doi copii după ea.

Strigături.

De pe Tërnavă-mică.

Culese de Iuliu Sămărghitean, june.

Voinicul fără drăguță
Seara 'ndată se desculță,
Dar' eu nu m'oiu desculța,
Că cată să merg la mândra,
Că așa sunt învățat
Nu mă culc de seara 'n pat,
Ci mă duc la sărutat.
Sărutatul de cu seară
Plătește mai mult de-o țeară!

Nevastă, nevastă ești,
Cu bărbatu cum trăești?
Cu bărbatu trăesc bine,
Cu mâna de păr mă ține,
Face-mi capul ca bumbacul
Și spinarea că căldarea.
Voinic mândră, voinic dragă,
Voinicu 'n pământ mă bagă;
Voinic mândră, voinic cruce,
Voinicu 'n pământ mă duce!

Nu-i da, Doamne, popi-bine
Nice astăzi, nice mâne
C'o legat muta de mine;
Nu-i da, Doamne, popii boi
Nice șeasă, nice doi,
C'o legat muta de noi!

Dragostile de nevastă
Te uscă de te fac iască,
Dragostile nevestești
Te bagă 'n boale cănești.
Dragostile nevestești
Te bagă și pe ferești
Si te scot
Pe unde pot.

Vai de mine multe știu,
Eu mă mir unde le țiu,
Da 'n poiată
Sub lopată
Și scot una câte-odată,
Câte-odată când și când
Când îmi vine mândra 'n gând.

În decursul banchetului s'au ridicat mai multe toaste. Episcopul ev. Dr. Fr. Müller rosti un toast în limba germană pentru ministrul. Ministrul ridică un toast în limba maghiară pentru metropolitul Miron și altul pentru comandantul de corp Galgoczy, la care acesta răspunse mulțumind în limba germană. Metropolitul Miron mulțumi în limba maghiară ministrului pentru distincțiune (!) exprimându-și dorința ca Dumnezeu să-l țină și să-i ajute ca să-și poată duce în deplinire cu succes intențiunile sale nobile.

Pe la 10 ore seara banchetul se termină și câteva minute după aceea ministrul părăsi orașul.

O declarațiune.

După-ce s'a făcut apelul în cauza ridicării unui monument pe mormântul lui Avram Iancu la Cebea, iubiții noștri frați „Moși” din Munții-Apuseni au venit la dorința, ca, deoarece-ce Iancu în Munții-Apuseni s'a născut, acolo a trăit și acolo a săvârșit eroicele lui fapte, să-și ridice Moșii în munții înșiși o statuă, un monument, și acest plan frumos și nobil fiind, a însuflețit pe oameni. Oare-care neînțelegeri însă dintre conducători, n'au lăsat pe oameni să se adune toți la un loc, să dea toți mâna alcătuind un comitet pentru ducerea în deplinire a planului, ci deodată, în aceeași vreme publicul s'a trezit cu două comitete în munți, alcătuite amândouă cu același scop, — deși frumos, ducător la scop și îmbucurător pentru noi toți era, ca un singur comitet să fie și toți pe acela să-și sprijinească fără nici o șovăire. În privința aceasta «Tribuna» publică următoarea declarațiune ce o primește dela dl preot Constantin Cotișel.

„Intelligența din Munții-Apuseni, deși târziu, dar' totuși a ajuns în urmă la gândul să ridice un monument pentru marele erou Iancu, care a știut să adune lângă sine pe toți fiii Munților-Apuseni și și pe alții, care întruniți au luptat pentru libertate; însă durere că urmașii ai acelor luptători, în loc de a lupta întruniți, se luptă între sine, deoarece și cu ridicarea acestui monument deodată au eșit la iveală 2 partide, care vor lucra una în paguba celeilalte, ceea-ce e păcat!

Subscrisul neștiind starea partidelor în munte, și în credință că ambele lucră în conțelegere ca mai curând să se ajungă scopul intenționat, în interesul scopului m'am subscris membru în ambele comitete. Luând în socoteală și convingându-mă în fine, că e la mijloc ură personală între partide, și mergând lucrurile pe calea apucată, scopul care toți îl urmărim, poate să va zădărnici: abziec de a fi membru în ambe comitetele până când nu se vor întruni laolaltă pentru scopul măreț ce l-a pus în vedere! De altcum Moșii afară de orașe vor avea datorința să facă pașii de lipsă în cauza aceasta, fiind discordie în comitete.

Cortege (Munții-Apuseni), în 1 Iulie st. v. 1891

Constantin Cotișel,
preot român gr.-or.

Mai nou.

În 24 l. c. dl **Patriciu Barbu**, membru în comitetul partidului nostru național, condamnat în procesul Memorandului, a fost provocat să se prezente în 26 l. c. la procuratura din Cluj, spre a merge la Vaț pentru începerea pedepsei.

Cu privire la dl **Coroianu** luăm după „Tribuna” următoarea știre:

Coroianu a fost ridicat astănoapte la 2 oare din așternut și deținut de gendarmi.

Mercuri, în 25 l. c. la oarele 1 și jum. i-s'a înmanat **Drului Rațiu** ordinul procurorului de a se prezenta la temniță.

Imediat i-s'a declarat însă, că este și deținut, până la plecare, care are să fie cu proximal tren, la 4 și jum.

Dr. Rațiu a fost păzit până la plecare de doi gendarmi, care nu s'au mișcat dintre ușile casei.

Dr. Rațiu a plecat la temnița din Cluj, de unde va fi dus la Seghedin.

În decursul zilei de azi, Joi 26 l. c., a mai fost escortat la Cluj dl **Dr. Mihali**, de unde va merge la Vaț.

Deasemenea dnul **Dionisiu Roman** a fost escortat dela Mediaș la Sibiu, ear' de aci va călători spre Seghedin.

CRONICĂ.

Două porunci. Ministrul nostru de școale a dat de curând două porunci foarte impentenate: întâiu: ca în Năsăud să se înființeze numai decât o școală populară de stat (ungurească); a doua: ca cu începutul anului școlar 1894/5 (din toamnă) să nu se mai dea voie nici unui preot să facă și slujbă de învățător. Adecă dă și dă, unguirare, dacă se poate, și ear' unguirare.

Un Moș bățut. Un moș din Vidrad-jos a venit la redacția foilor noastre și ni-a povestit, că a plecat cu cercuri spre Cluj. Ajungând la Cluj niște Maghiari l-au luat la mijloc, l-au înjurat și l-au bățut, ba l-au luat și banii, 50 fl. l-au zis că e hoț și tâlhar, și hoți și tâlhari sunt toți popii români, că ei fac școala, și mai multe bazonii de acestea. — Ne miră mult lipsa de minte a acestor Maghiari, care chiar cu aceia își fac lucru din poporul nostru, care de mai multe ori i-au dovedit că se știu folosi de dreptul de proprie apărare.

Cor de meseriași în Seliște. Se scrie din Seliște: „Pe la începutul lui Ianuarie a. c. câțiva dintre bravii noștri meseriași s'au hotărât a forma un cor. În urma aceasta au început a se aduna astăzi la unul, mâne la altul dintre membrii corului, ținând oare de cant în zile de sărbătoare. Aceasta a durat așa până pe la Buna-Vestire, când simțindu-se lipsa de un instructor, cunoscător de note, au apelat la harnicul învățător Bratu din Tilișca. Dl Bratu, s'a și grăbit a-și tinde tot spriginul său. Totodată dl primar Nicolae Mosora li-a dat o sală a școlii, unde au început a se aduna mai des chiar și în zile de lucru, de câte două-ori pe săptămână. A doua zi de Rusalii corul a cântat

ântăia-oară în biserică, spre mulțumirea tuturor, ear' în ziua de sf. Apostoli Petru și Pavel pentru a doua-oară. Până acuma „Corul meseriașilor” numără 25 membri! — Fapta bravilor meseriași din Seliște merită toată lauda, și ne-am bucura când și pe alte locuri s'ar face așa.

Nu-i bun prea mult „noroc”! Din Timișoara se vestește, că o femeie din comuna Lișet mai săptămânile trecute a născut numai trei copii deodată. Ear' înainte de aceasta mai născuse de două-ori câte doi copii. Adecă mult noroc și spor. Bărbatul său însă văzând că așa de tare l-a îndrăgît „norocul”, s'a spăimântat, și acum când i-a făcut acești trei copii, nici mai mult nici mai puțin — s'a spânzurat! . . .

Neleguiri unguirești. „Gazeta Transilvaniei” din Brașov primește următoarea scrisoare: „Doi frați români din Brașov, veniau din Sibiu (mai săptămână trecută) prin comuna Arpaș! Inerșe și au intrat la o cârcimă ca să-și stempere foamea și setea. În cârcimă mai erau și alți oaspeți, ear' de o parte un lăutar trăgea din vioară (lăută). Unul dintre călători dori să-și cânte „doina lui Lucaciu”. Într'aceea sosi un gendarm și intră în cârcimă. Fără a face mulți pureci, gendarmul înhață pe concetățeanul nostru și-l duce la primărie. După aceea alți doi gendarmi au venit ear' la cârcimă, unde aflând pe celalalt călător, l-au luat înainte, l-au dus cu ei la trăsură, au scotocit tot și au intrat de „hârtii”. — „Ce hârtii, dle”, răspunse cu mirare călătorul. „Vedeți năluci pretutindeni”. Dar' gendarmii cereau mereu „hazaărul iratokat” (hârtii trădătoare de patrie.) În cele din urmă au aflat două fotografii de ale părintelui Lucaciu. Pe acestea le-a luat numai decât oficerul de gendarmi. După-ce a întrebat, că de ce poartă chipul acesta, a zis, că „Lucaciu este tâlhar”. — „Bă nu, dle”, răspunse călătorul român, „eu știu, că omul acesta numai bine a făcut și face”. În sfârșit l-au dus și pe dinsul la primărie, unde i-au ținut două oare fără nici o cauză. Aici pretorul, prin un substitut al său, a voit să-și pedepsească cu câte 2 fl. v. a., dar' bravii noștri concetățeni au protestat și n'au voit să plătească nimic. În sfârșit au fost liberați, reținându-li-se fotografiile!

Loc deschis.*)

Mulțumia publică.

În numele „Reuniunii sodalilor români din Sibiu”, ne împlinim o sfântă datorință aducând cele mai sincere și adânc simțite mulțumite tuturor participanților la concertul împreunat cu joc, arangiat de noi în 26 Iunie (6 Iulie) a. c., prin ceea-ce am fost în plăcuta pozițiune de a adauge la activul nostru un strălucit câștig moral și material. Îndeosebi ne exprimăm grațitudinea următorilor generoși suprasolventi: Venerabilul domn Dr. Ioan Rațiu 1 fl. 70 cr., Ioan Russu Șirianu 80 cr., Oniț, jude reg. în Seghedin 1 fl., T. Liviu Albini 1 fl., George Bogdan Duică 80 cr., Isăia Henteș, paroch în Ocna 1 fl., Ambrosiu Bac, subdirectorul fabricii Bragadir din București 4 fl. 40 cr., Ioan Dolean, jurist și colaborator la „Tribuna” 60 cr., Basiliu P. de Harșianu, adv. 40 cr., Ilie Cismasiu, notar la tribunalul r. din Dej 40 cr., Zacharia Voileanu, măiestru croitor 40 cr., Pera Pastilă din Lugos 10 cr., Nicolae Blasian, funcționar comitatens în pensiune 60 cr., Eutimiu Muntean, ospetar 40 cr., X. Y. 40 cr., R. c. 40 cr., M. 20 cr.

Din ședința comitetului „Reuniunii sodalilor români din Sibiu”, ținută la 30 Iunie (12 Iulie) 1894.

Nicolae Simion,
v.-preș.

I. Ciontea,
notar

* Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta redacția nu primește răspunderea.

Proprietar și editor: T. Liviu Albini.
Pentru redacție, în lipsa dlui Ioan Russu Șirianu,
răspunzător: George Moldovan.

ECONOMUL

redactat de D. COMSA.

Ce se facă stuparul în Iulie?

În părțile noastre, cel mult cu sfârșitul lui Iunie călindarul nou, trebuie să se încheie roitul și să nu așteptăm după roi până la Sân-Petru. După-ce s'a sfârșit cu roirea și după-ce matcele tinere s'au plodit (fructificat), albinele încep a-și omori trântorii, ear stuparul trebuie să le vină într'ajutor. Cu cât se vor prăpădi mai în grabă trântorii, cu atât stuparul se aibă folos mai mare.

Pentru stirpirea trântorilor sunt făcute căsulii (prinzătoare) anume. În lipsa acestora se pot omori mulți trântori cu ajutorul unei bucăți de lemn, de grosimea unui deget. Uciderea lor se întemplantă în oarele de amiazi, când își fac sborul lor obicnuit, turtindu-i cu capetul bețișului la eșirea și intrarea lor în coșniță. Alt mod de stirpire în coșnițele mobile este următorul: De cu seară în cele mai multe coșnițe se pot vedea trântorii pe faguri dindărēt și chiar pe fereastră. Se ia așadar fereastră și trântorii de pe ea se mătură cu o peană de găscă; tot așa se face și cu cei de pe fagurii dindărēt. Măturați grămadă jos se pot călca cu picioarele; dar' se pot lăsa să rămână afară peste noapte, ceea-ce le pricinuește moarte.

În luna lui Iulie încetează mai cu totul căratul în unele ținuturi, pentru-că năduful oprește aproape cu desăvârșire înflorirea. Pe unde însă se cultivă multă luțernă, hrișcă (hirișcă) și crește trifoiu alb, pot aduna albinele binișor și în această lună.

Dacă n'au ce căra de pe afară se începe răpirea încă din această lună. De aceea stuparul se fie cu mare băgare de seamă și să nu îngăduie în stupină stupi fără de matcă și de tot slabi.

Roiu nevoiași, dacă avem de cuget să-i ținem, trebuie hrăniți cu faguri cu pui și cu miere dela stupii cei mai buni. Nutrirea se se întemplantă totdeauna seara; ear picuri de miere se nu rămână pe poliță în jurul coșniței sau prin stupină.

Prăsirea de prea mulți pui încă trebuie mărginită; căci fiind multe albine și miere puțină, am fi siliți să hrănim stupii toamna, ca să poată trăi preste iarnă.

După roire se va cerceta cu îngrijire fiecare stup, ca să vedem, are matcă fructificată. Matcele bătrâne sunt de a să înlocui cu altele tinere. Dacă toate matcele sunt fructificate, e mare pagubă a mai suferi trântorii în coșnițe.

În această lună sunt de a se nimici dușmanii albinelor, d. p. fluturii ce se nasc prin stupină și în coșnițe cum și

moliile acestora, apoi vespicii, bumbarii, păianginii s. a., care fac pagubă atât în faguri și în miere, cât și prin pustiirea albinelor.

E de lipsă să aibă albinele cu deosebire în această lună apă la îndemână; ear ca să se nu se încece e de a se pune mușchiu sau paie de-asupra apei în vas.

Stupul, din care se mai ved sburând trântorii pe la sfârșitul acestei luni, rareori e în bună rîndueală; el trebuie cercetat și vindecat. Trântorii vezuți într'un târziu arată, că stupul e fără de matcă sau că s'a format o matcă tinere, pentru a cărei fructificare a suferit trântorii timp mai îndelungat în coșniță. r. s.

Oasele ca gunoiu.

Plantele se nutresc din anumite materii, cuprinse parte în aer parte în pământ. Scopul îngrășărilor cu gunoiu este a da pământului înapoi o parte a materiilor înstrăinate în formă de recolte. Unele din materiile nutritoare, d. p. varul, ferul și așa m. d. se află în pământ în cătățimi mai mari decum cer plantele. Dacă aceasta s'ar putea zice despre toate celelalte materii nutritoare, atunci gunoiera ar fi cu totul de prisos. Sunt însă în pământ felurite materii, care dela o vreme se împuținează așa, că plantele încep a nu mai avea cu ce se hrăni. În asemenea casuri nu rămâne decât să suplinim prin gunoiu ceea ce lipsește.

Oasele sunt foarte bogate în azot (nitrogen) și fosfor (cătran), două materii ce răspund la o trebuință foarte simțită a plantelor și în deosebi a spicoaselor, care în curând mistuesc puținul azot și fosfor ce se află în pământ. Spre a înțelege însemnătatea economică a oaselor ajunge să știm, că ele cuprind materii nutritoare în cătățimi mai mari decât gunoiul îndatinat. De unde ușor se explică, cum de în pământurile îngrășate cu făină sau cenușe de oase, erburile, spicoasele și alte plante înaintează și rodesc cu îmbelșugare. În țerile luminate, oasele se string de pretutindenea și se folosesc la îngrășarea pământului. Să facem deci și noi astfel și să încetăm odată pentru totdeauna de a mai arunca oasele ca fiind lucru netrebnic.

Până a nu le intrupa pământului, de sine se înțelege, oasele trebuie anume pregătite. Căci intrupate așa întregi cum sunt, ele ar împedea lucrarea cu uneltele agricole și materiile, ce cuprind nu ar pute servi ca hrană pe seama plantelor. În adevăr, rădăcinile nu pot să absoarbă materiile nutritoare decât numai în stare disolvată (topită), nu și vërtoase.

După un metod practic și eftin, oasele se pisează mai întâiu cu un ciocan

mare sau altă unealtă grea de fer, apoi se amestecă cu cenușe, țărână grasă, funingine, găinaș șcl. De-asupra se toarnă urină (ud) de repețite ori, acoperind apoi grămada cu o nouă pătură de cenușe șcl. După-ce oasele s'au putrezit bine, ele se pot aplica ca gunoiu. În loc de urină ne putem ajuta cu gunoiu proaspăt de cai, în care se îngroapă oasele pisate ca să putrezească.

După un alt metod, oasele pisate se așează într'o groapă printre straturi de var ars nestins și țărână jilavă. De-asupra se pune o groasă pătură de pământ, care să împedecă eșirea căldurii. La 100 chilog. de oase se cere încă odată atâta var. În groapa umplută se toarnă urină care, venind în atingere cu varul, produce o mare ferbințeală. În curs de câteva săptămâni, oasele se dobesc așa, încât se pot sdrobî cu înlesnire. Acum se scot din groapă, se scormonesc și se amestecă cu varul și țărâna cât mai deopotrivă. Compostul astfel gătit se cară pe arăturile proaspete, în grădină sau pe fenațe și se presară fără amânare. La 1 juger ajung 4--6 măji (400--600 funți) de oase.

După un al treilea metod, oasele se ard într'un cuptor de cărămizi sau de var, apoi se pisează cât mai mărunt și se împrăștie deopotrivă.

Îngrășarea pomilor cu cenușe.

Cenușa este bogată în fosfor (cătran) și kali, din care se face leșia. Amândouă sunt materii, de care pomii au neapărată trebuință. Astfel se explică puternica înriurire ce o are cenușa asupra pomilor și îndeosebi asupra roadelor din anul ce urmează.

Îngrășarea se face presărând cenușa în grosime de 1½—2 degete și până oblu cu crengile dimprejur. Timpul cel mai priincios este negreșit toamna, fiindcă în cursul ernii cenușa se disolvă (topește) și se străcură în spre rădăcini. Aceasta se întemplantă mai ales dacă, în urma gunoierii, pământul se întoarce cu hârlețul (arșeul, hârșeul), îngrijind firește, nu cumva să se vatem rădăcinile încâtva mai groase.

Cenușa de lemn și mai cu seamă de fag este mult mai grasă decât cenușa datorită cărbunilor de peatră (pământ). Mai pre sus de toate pare a fi cenușa „sburătoare“ ce se scoate uneori din mașinile de vapor. Asemenea cenușe de obicei se aruncă ca ceva netrebnic. Ea se găsește pe la gări, stații sau aproape de fabrici, de unde ar trebui strînsă și folosită pe seama pomilor. Întrebuințată în cătățimi mari, ea opărește rădăcinile. Se va presara deci în grosimea unui deget, fără a o mai îngropa cu hârlețul.

Tămăduirea cailor rîioși.

Caii atinși de rîie se vor freca, în 3—4 sêri după olaltă, cu alifie gătita din 30 părți de „benzină“, 12 părți de săpun (sapon) verde, 12 părți „uleiu (oloiu, uleu) de cade“ și tot atîta „uleiu de ter-pentină“ sau și cu un amestec alcătuit din 6 părți „ir vênêt“, 6 părți „ter-pentină“, 45 părți „vaselină“ și 25 părți „floare de pucioasă“. Cât ține lecuirea, caii se spală cu apă caldută și săpun în fie-care dimineată.

Îngrășarea găinilor.

Un econom vestit recomandă pur-cederea ce urmează ca fiind mai pre sus de toate celelalte.

Găinile și puii de îngrășat se închid într'un coteț sau alt local strîmt și puțin luminos. Drept nutreț servește urlueala de orz sau și orz pisat, care se dă, la cîte 2 oare, în amestec cu lapte dulce. Apă nu se dă. Purcizînd astfel, găinile și puii se îngrășe mult mai repede ca de obicei.

Îmbunătățirea vinului oțetit.

Din vinul, care s'ar fi oțetit (înăcrit) așa că miroasă a oțet, se va pregăti oțet sau vinars (cognac). Vinul încâtva oțetit se poate îmbunătăți prin amestecarea cu „potaș“ curat, care închiagă acreala și nimicește astfel gustul și mirosul neplăcut a oțet. Spre a împedeca oțetirea din nou, el se va trage într'un vas afumat cu pucioasă, care trebuie adese reumplut, nu cumva să aibă pe unde resbate aerul, care el mijlocește înăcirea.

Potaș se va folosi întocmai cât trebuie spre a închiega acreala, nu mai puțin nici mai mult. Pentru de a statorî cătă-țimea, purcedem astfel:

Luăm într'un ciubër 10 litre (= 1 ferie sau veadră nouă) de vin și cîntărim 100 grame de potaș, care se pune și se amestecă rînduri-rînduri. După fiecare amestecare se adaogă o mică porție din potașul cîntărit pînă ce va fi perit gustul și mirosul de oțet. Acum se cîntărește potașul rămas, știricind astfel, cîte grame trebuesc pentru 10 litre de vin.

La 1 hectol. (= 100 litre) se va folosi de zece ori atîta potaș, care se disoalvă (topește) într'o oală mare cu vin, se amestecă de repețite ori și se toarnă în vasul afumat, în care se trage vinul de lecut.

Curățirea hamurilor.

Cînd și cînd hamurile ar trebui desfăcute în părțile lor și spălate cu apă moale și săpun, cu ajutorul unei perii moi. Prin adăogarea unei mici porții de „terpentină“ sau „benzină“ ușor se

poate înlătura murdăria reșinoasă, care nu s'ar fi dus cu săpun. Hamurile spălate se încălzesc și se pun ca să se svinte bine, apoi se ung cu unsoare de unghii sau cu oleiu (oloiu, uleu). Uscatul se îndeplinește undeva la căldură.

Hamurile și căpestrele nouă și de preț se vor curăți firește cît mai des.

Stirpirea furnicilor, stelnițelor șcl.

Se ferbe în 3—4 litre de apă 1 chilog. de „peatră acră“ și se aplică așa ferbinte cum s'a luat dela foc. Fie că se unge cu o perie, fie că se toarnă unde trebuie, fertura amintită nimicește cu gră-mada furnicile, stelnițele, „șvabii“ „rușii“ și alte asemenea gînganii stricăcioase.

Înrîurirea țesălatului.

Trebuința de a țesăla caii și vitele se poate învedera astfel:

Pielea este înzestrată cu numeroase găurele, prin care se revarsă sudoarea, adecă materiile netrebnice din sânge. În piele se mai află sumetenie de ghinduri (gâlci) mărunte, din care isvorește un fel de oleiu (oloiu, uleu), avînd menirea să țină pielea în stare mlădioasă. Suprafața pielii se despoaie mereu în formă de solzi uscați (praf, mătreață), care trebuie înlăturați cu țesala și peria. Dacă sudoarea se uscă pe piele și murdăria ră-mâne alipită, găurelele se astupă, eșirea sudoarei se întărie și pielea se înăsprește, producînd boale fel și fel.

Contra închiegării laptelui.

Pe timp rēcoros laptele se poate ținea cu înlesnire și nu se închiagă decăt fiind ugerul bolnav sau murdare vasele, în care se păstrează. Acum însă, în toiul căldurilor, el se închiagă chiar după 6—7 oare, mai ales dacă vacile au petrecut în arșița soarelui la pășune sau în grajduri inferbentate.

Închiegarea pripită se poate întimpina așa că adăpăm vacile, dimineata și sara cu apă rece, în care se toarnă cîte 2½ decag. de oțet sau 1—1½ decag. de vitriol (acid sulfuric) sau 2—3 grame „salitră de natron“. Dintre celelalte mijloace amintim: ținerea laptelui la ră-coare și în vase cît mai curate sau amestecarea cu prav de „sodă“, socotind 4 grame pentru 6 litre de lapte.

Împachetarea și trimiterea florilor.

Se află destui, care bucurosi ar trimite flori, dar' uu se încumetă sub cuvînt, că s'ar fi veștejind pe drum.

Acest neajuns se poate întimpina prin împachetarea într'o cutie sau lădiță, cuprinzînd o groasă pătură de mușchiu

jilav, în care se infig codițele (cotoarele) florilor; de-asupra se așterne o nouă pătură de mușchiu jilav. Florile astfel împachetate rămân proaspete și frumoase în curs de 2—3 zile, mai cu seamă dacă codițele se învlesc în hîrtie sugētoare umedă.

Peste earnă este neapērat să se împacheteze florile una cîte una în bumbac scărmēnat și apoi în mușchiu jilav, care se infășură în vată de bumbac.

Înlaturarea petelor din catifea.

Dela o vreme gulerile de catifea (barșon) se pētează și perii mērunți se tescuesc. Cel mai nimerit mijloc pare a fi frecarea domoală cu felii (fălii) de ceapă, tōtdeuna în spre pēr, nu și dea'ntoarsele. După-ce s'au uscat îndeplin, gulerul se întinde și se perie bine. Prin călcarea cu ferul, mirosul de ceapă pierē.

Lecuirea arsurilor.

Un mijloc foarte bun, deși necunoscut, este ungerea cu aluat gătīt din unsoare (unsură) nesărată de porc și făină de ovēs. Acest aluat alină durerea, împedecă formarea de beșici și grăbește tămăduirea.

Înflorirea pripită a oleandrilor.

O mare scădere, de care se învinuesc oleandri atāt de frumoși, este, că înfioresc într'un tārziu, une-ori în ajunul iernii. Pentru de-a grăbi înflorirea n'avem decăt să-i ținem în preajma soarelui și să-i udăm cu apă caldă de 20—25° R. în fiecare seară.

„Benzina“ la spelat.

Spēlatul îndatinat cere muncă din greu. În adevēr, pînă se easă sudorile și alte murdării, hainele (albiturile, rufele) trebuie frecate earăși și earăși, cu săpun (sopon) și leșie. Neasemēnat mai ușor se duc murdăriile, dacă hainele se pun seara la înmuiat (de-a moiul) în apă mestecatā cu „benzină“ curată. În dimineata ce urmează, cînd cu punerea la fert, se adaogă o nouă porție de benzină. La un ciubēr nu prea mare de haine sînt de ajuns 2 decil. de benzină, una la înmuiat și alta la fert. O frecare domoală ajunge pentru de-a flătura murăriile.

Prin spēlatul cu benzină se cruță jumētate din lucru și hainele se înălbesc și se curăță mai bine ca de obicei. În cursul ferberii, mirosul benzinii pierē cu totul.

Cînd și cum să ne scaldăm?

Acum în toiul scaldatului credem a face un bun serviciu împărtășind cetitorilor nostri cîteva povețe culese din pătăniile unui bărbat pricipētor.

1. Când ești întăritat prea tare
nu te scâlda!
2. Când te simți măcar încâtva
bolnav nu te scâlda!
3. După nopți nedurmite și încor-
dări mari nu te scâlda!
4. După-ce 'ți-ai împovărat sto-
macul (rînza) cu mâncări sau cu beuturi
spirtoase (vin, rachiu, bere) de asemenea
nu te scâlda!
5. Mergi la scaldă încetisor!
6. Sosind la scaldă, știricește mai
sântăiu adâncimea și felul apei!
7. Desbracă-te cu încetul, apoi intră
fără zăbavă în apă!
8. Sai în apă cu capu înainte sau
te cufundă repede cu cap cu tot!
9. Nu rămânea în apă vreme lungă!
10. După scaldă freacă-ți trupul
bărbătește, îmbracă-te repede și fă o
preumblare nu tocmai lungă!

Îmbunătățirea cleiului.

După-cum se știe, cleiul ține bine mai
ales dacă s'a fost aplicat în stare ferbinte.
Mult mai slab este cleiul răcorit și în-
deosebi cleiul, care se inferbântase din
nou. În scopul de a trăgăna răcorirea
n'avem decât să punem vasul cu cleiu
într'un al doilea vas mai mare, cuprinzând
apă puțin sărată,

Stirpirea șoarecilor de casă.

În scopul de a stirpi șoarecii de
casă vedem aplicându-se nenumărate mij-
loace. Între cele mai sigure se numără
cu deosebire simburii de migdale amare,
tăiați mărunt și presărați cu zahăr.

În timpul mai nou, s'au introdus
niște curse (clucse, undițe) de forma
unor căsuțe, în care, după cum noi înșine
ne-am încredințat, șoarecii se prind în
grabă și mai mulți deodată. Unul din
prieteni nostri a isbutit să prindă nu
mai puțin de 26 șoareci de casă în timp
de abia 9 zile. Curse de acest soi
avea minunate se pot căpăta în prăvălia
lui Ioh. Weindel, Piața-mare în Sibiu,
bucata cu 40 cr.

Știri economice.

**Florile mai căutate de albine în
Iulie.** Unele plante înfloresc primăvara, al-
tele vara și altele toamna. Puține înfloresc
într'una, de primăvara până toamna. Dar'
nici albinele nu le cercetează toate florile deo-
potrivă.

În Iulie înfloresc:

Mătăcina, care este de două feluri, de
grădină și de pădure. Floarea mătăcinii dă
un bun nutrimēt pentru albine în această
lună. Cotorul ei frunzos se aplică și la un-
gerea coșnițelor, în care avem să prindem roi.

Hrișca (hrișca), în timpurile cele mai
vitrege, în seceta cea mai mare, este adese
singura hrană pentru albine; pravul (polenul)

acestei flori și mierea din ea sânt tare iubite
de albine și le adună cu mare strguintă.

Lăsnicioara, un fel de tufă, ale cărei
fructe sânt veninoase. Florile ei roșii sânt
foarte bogate în miere.

Isopul, floarea căruia de asemenea cu-
prinde multă miere.

Trifoiul alb este o plantă, care cuprinde
multă miere și prav (polen) în florile sale, de
aceea este cercetat cu drag de albine.

Tabacul, din a cărui floare albinele sug
multă miere.

Afară de cele numite mai sânt:

Anisonul, mușetelul, cicoarea ș. a. În
ținuturile, unde în fiecare lună albinele își
află florile lor iubite, bogate în miere și polen,
stupăritul trebuie să dea înainte. Din nenor-
ocire însă, nu în toate ținuturile sânt cu îm-
belșugare plante, a căror flori priesc albinelor.
În aceste locuri se facă stuparii tot ce le stă
în putință, ca albinele lor să aibă nutrimēt
și în timpurile cele mai rele. A arunca din
greu sēmēnță de **mătăcină** ș. a. pe coastele
dealurilor neroditoare, pe lângă garduri ș. a.
nu e cine știe ce lucru mare și cu chipul
acesta își poate ajuta minunat de bine.

r. s.

Roitul în părțile Sibiului. Un
stupar ne scrie următoarele:

Pe cât de priincioase s'au arătat pentru
albine lunile: April și Maiu, din anul acesta,
pe atât de rea a fost luna roitului, adecă a
lui Iunie.

Ploile și vânturile răci, care au ținut
aproape necurmat, au întârziat roitul, ear'
roii au fost de tot slăbuți. Din pricina timpului
nepotrivit, atât roii cât și stupii oprți dela
roit au lucrat foarte puțin, adecă n'au clădit
nici faguri și nici miere n'au adunat. Prin
urmare, acest an pentru stuparii din păr-
țile noastre nu se poate număra între
cei mănoși.

Recolta prunelor în a. c. Timpul
a fost est an priincios dezvoltării prunilor.
Bruma din Maiu și grindina (peatra) de mai
târziu s'au ivit numai pe alocurea și n'au cășu-
nat pagube mari. Afară de puține ținuturi
se așteaptă o recoltă (cules) bună, în multe
locuri foarte bună.

În **Bosnia** se așteaptă o recoltă foarte
bogată. În **Slavonia** va fi un cules bunișor, de
cumva nu vor întreveni neajunsuri mai târziu. În
Bosnia s'au scuturat la început multe prune
și e temere de un cules slăbuț.

În **Ungaria** se așteaptă o recoltă mijlocie,
pe alocurea bună.

În **România, Bulgaria, Besarabia** și
Bucovina recolta va fi de asemenea mijlocie;
magaziile s'au deșertat. În **Serbia** se așteaptă
o recoltă bună.

Din **Germania** și **Elveția** sosesc știri
bune în ce privește roadele pomilor și în-
deosebi prunele.

În **Francia**, unde se aștepta un cules foarte
mănos, prunele au îndurat mari stricăciuni.

Prunii din **America** au suferit foarte mult
din cauza ferbințelii uriașe și uscăciunii nelin-
datinate. Este temere de un cules foarte slab.

Losuri de stat sârbești. În 14
Iulie n., făcându-se tragerea la sorți a losurilor
de stat sârbești de 30%, s'au tras următoarele
serii: 21 152 309 1226 1475 2139 2994
3149 3168 4082 4247 4760 4810 4872 și
5147. Premiul principal de 90.000 fr. Pa

câștigat seria 4247 nr. 18, cel de 10.000 fr.
seria 309 nr. 6, cel de 3.500 fr. seria 4247
nr. 1.; câte 1000 fr. au câștigat seria 3168
nr. 29; câte 500 fr. au câștigat seria 1475
nr. 24, seria 2139 nr. 34 și seria 2992
nr. 35; 275 fr. au câștigat: seria 2139 nr. 37,
și seria 4810 nr. 46. Celelalte losuri sortate
se răscumpără cu câte 100 fr.

Descoperirea unei mine de aur.

„Gazeta Germaniei de Nord“ publică o scri-
soare din Paramaribo, capitala Guanei olan-
deze, care vestește, că o însemnată descoperire
a unei mine de aur s'a făcut pe teritorul
Guanei. Șease Negri dela Caiena ar fi strîns,
se zice, 100 chilograme de praf de aur în
câteva săptămâni. Tot asemenea descoperiri
s'ar mai fi făcut și în părțile învecinate așa,
că un mare număr de căutători de aur au și
inceput a năvăli în acea provincie.

Convenția vamală cu România.

La însărcinarea ministeriului ung. de comerț
și industrie, despărțământul vamal de comerț
a publicat o broșură (carte), cuprinzând datele
privitoare la comerțul cu România. Aceste
date se împărtășesc doritorilor prin camerele
de comerț din Brașov, Arad și c. l.

Iuțeala porumbilor.

S'a dovedit prin
numeroase cercetări făcute înadins, că porumbii
sboară pe oară în depărtare de 80 chilom.,
adese și mai mult. Între altele se împărtășește,
că la anul 1884 patru porumbi călători ai
contelui ung. Károly, plecând din Paris sub
priveghere, au ajuns la Budapesta în timp de
7 oare. Depărtarea între aceste două orașe
este de 1293 chilom.

**Importul de oi și rîmători din
România.** Stăpânirea austro-ungară a luat
măsurile pentru importul de oi și rîmători
din România în Austro-Ungaria. Împărtășim
din aceste măsuri pe care urmează:

Importul este îngăduit numai pe calea
ferată prin vama **Ițcani-gară** (înspre Bucovina),
pentru oi în fiecare zi, pentru rîmători numai
Lunia și Marța. Fie-care transport trebuie să
aibă bilet de trecere în regulă. Înainte ca
animalele să fie încărcate în vre-o stațiune
română, ele trebuiesc să fie examinate de un
veterinar al statului. În vama **Ițcani-gară**,
ele vor fi din nou supuse la o cercetare
veterinară, oile mai fiind supuse și la observare
de 12 oare.

Transporturile, în care se va găsi un
animal atins de o boală primejdioasă, vor fi
înapoiate peste graniță. Oile sănătoase pot fi
descărcate ori-și-unde, ear' transporturile de
rîmători vor fi îndreptate mai întâiu cu dru-
mul de fer spre sălașul din Krakau.

**Calea ferată Sibiu—Turnu-roșu—
București.** Ziarele aduc știrea, că la toamnă
ministeriul român va cere dela adunarea na-
țională (dietă) un credit pentru clădirea liniei
ferate Rîvadului (aproape de Turnu-roșu)
— Curtea-de-Argeș, de unde o linie duce la
București. În virtutea învoelii făcute cu Austro-
Ungaria, linia amintită ar fi să se isprăvească
până la sfîrșitul anului 1895, se va cere însă
prelungirea sorocului, clădirea pe țărmul
stîncos și îngust al Oltului fiind împreunată
cu mari greutate și cheltueli și trebuind să
se facă mai multe tuneluri lungi. Planurile
au fost îndeplinite prin inginerul **Mihail**

Râmnicean. Cheltuelile se urcă la 70 milioane lei = 35 milioane florini.

Linia Turnu-roșu—Curtea-de-Argeș va fi una din cele mai frumoase din Europa.

În hatrul expoziției din București. După-cum împărtășește camera comercială și industrială din Brașov, ministeriul ung. de finanțe a încuviințat cererea, în virtutea căreia exponenții din cercul camerei amintite să nu plătească vamă când cu reînturnarea obiectelor trimise la expoziția din București. Cu manipularea trimiterilor este însărcinat oficiul vamal din Brașov.

Ministeriul român de asemenea îngăduie trimiterea obiectelor menite pentru expoziție fără de-a plăti taxe vamale la granița țării.

Program ciudat pentru cutare expoziție agricolă:

„La 11 oare: Sosirea vitelor cornute și rîmătorilor; la 12 oare: sosirea oaspeților, străini; la 1 oară: Prânz comun“.

Tărîmul ocupat de păduri. După socotelile d-lui Dimitz, consilier în ministeriul austriac de agricultură, pămîntul întreg cuprinde 135,470.000 kilometri pătrați, dintre care se află și anume în: Europa 9,000.000, Asia 44,800.000, Africa 30,900.000, America 41,000.000 și Australia 8,870.000. Pădurile ocupă în: Europa 2,700.000, Asia 8,960.000, Africa 6,080.000, America 8,610.000 și Australia 1,774.000, laolaltă 29,224.000 chilom. pătrați sau 22 la sută din suprafața totală. Cele mai păduroase țări europene sînt Bosnia și Hertegovina cu 51% (la sută), Serbia cu 48% și Finlanda cu 38%, iar cea mai săracă este Danemarca (Dania) cu abia 3½ %.

Visul Țarului. Cutare ziar povestește din gura țăranilor ruși, că Țarul (Împăratul) Alexandru III. ar fi visat de trei porumbi, unul gras și vesel, altul slab și îmbrăncit, al treilea orb. Nime nu știa să ghicească visul. În cele din urmă s'a aflat un Tătar, care nu s'a sfiit a răspunde Țarului astfel: Porumbul gras și vesel, o Țarule, sînt dirigătorii (ampliații) Tăi, care încelue pe toți și trăsesc lume albă din banii furați; porumbul slab e poporul Tău, slăbit și apăsător; porumbul orb însă ești Tu Stăpâne, care aici în Petropole nu vezi și nu auzi ce se întîmplă în țeară.

Înriurirea cutremurilor de pămînt asupra animalelor. Cu prilejul cutremurului din Londra în anul 1748 mulți dintre pești păreau a fi cuprinși de groază. În urma cutremurilor se ivesc une-ori pești morți de-asupra apei. La cutremurul din Tokio (Japonia) în 1880, pisicile (mățele) unui locuitor o tuliră la fugă, câinii lătrau și caii se repeziră înspre păreții grajdului. După spusele Japonezilor, cărțile (sobolii) ar fi scormonind pămîntul cu repejune. Găștele, rîmătorii și broaștele dovedesc mai mare neștiință ca celelalte animale. După marele cutremur din Calabria (Italia), temîndu-se de noue isbuciri, locuitorii fugiau pe dată ce auziau un cal năchezînd sau un măgar sbierînd. Se zice, că multe pasări și-ar ascunde capul sub aripi și fac mișcări neobișnuite. Neștiința câinilor și pisicilor se privește în unele țînturi americane ca prevestind un cutremur apropiat. În ajunul cutremurului din

Talcohuara (America de miază-zi) la anul 1834 toți câinii au părăsit orașul.

Profesorul Milne susține, că neștiința unor animale simțitoare ar fi datorită mișcării domoale ce premerg cutremurului de pămînt, aproape totdeauna. O altă cauză par a fi gazurile, care se înalță pe alocurea din pămînt în ajunul cutremurului și care otrăvesc animalele din apropiere. Cu prilejul unui cutremur s'au văzut în rîul Tibru la Roma sumetenie de pești morți și în 6 Aprilie 1874 stradele (ulițele) din Felonica erau presărate cu șoareci și cloțani morți. În urma cercetărilor s'a adevărit, că fură otrăviți prin gazul cunoscut sub numirea de „acid carbonic“, care isvorise din pămînt în preajma cutremurului.

Vrabia la pescuit. Un domn a văzut o vrabie, stînd la pîndă pe un lemn lîngă țermurele unui rîușor. Și lucru de necrezut: vrabia deschise ciocul slobozînd câteva fărmituri de pîne. Se repezi apoi cu capul în apă și prinse iute și degrab' un pește mic, pe care-l îndopă cu mare poftă. Apoi se făcu nevăzută, sburînd în tufișul învecinat.

În lunile cu și fără R. În cele 12 luni de peste an, 4 sînt cu și 8 fără r. Despre unele și altele se zice și anume:

Racii, păstrăvii, țiparii și crapii sînt mai buni în lunile fără r, iar știuca și peștii de mare în lunile cu r. — Legumi tinere se află în lunile fără r. — Hreanul (hireanul, reanul) nu e bun decât în lunile cu r, de asemenea cartofii (crumpenele, picioicile, baraboi). — Pânzele ar trebui înălțate și paturile scoase la soare în lunile fără r.

Coșnițe de vîndut. Ni s'au trimis din Poiana, comitatul Sibiiului, posta ultimă în loc (Poiana) următoarele rînduri:

Domnule Redactor!

Văzînd, că stupăritul din zi în zi începe a se împămînteni și la Români și fiindcă însumi mă ocup cu acest ram de economie în coșnițe mobile, am fost la Orlat, de unde mi-am luat muștră (model) de coșnițe de cel mai nou soi.

Ca să ajut și eu fraților mei Români, fiind mîsar de profesiune, am pregătit însumi coșnițe după chipul celor din Orlat, cupțușite și încheiate în căței și din material solid. Despărțîmîntului de miere încă 'i-am făcut urdiniș, astfel că se poate ocroti un roi pentru matce de rezervă. Părcanele le pregătesc cu începuturi de faguri. Prețul unei coșnițe de acest fel este 5 fl. fără porto postal.

Pregătesc și mașini de tăiat părcane cu 1 fl. bucata.

Dumitru Șufană,
mîsar (Nr. casei 1053).

Din traista cu povețele.

Întrebarea 160. Vă rog să-mi împărtășiți, de se poate, numele unei firme, care vinde ochi de sticlă pentru animale de împăiat.

I. Pant...
învățător.

Răspuns. Adresează-te la o librărie mare sau de-adreptul la A. Berkowits, sticlărie în Viena, Stephansplatz 6.

Întrebarea 161. În urma comasării, în-țemplate acum doi ani, sînt nevoit a schimba cu totul planul economiei. Spre acest scop mi-ar veni la socoteală să prăsesc grâu în-ț'o mirește de grâu, adică grâu după grâu. Pămîntul nu e tocmai de frunte, a fost însă gunoit binișor în anul trecut și, cerînd trebuința, 'l-aș gunoi earăși. Din temere, nu cumva să pășesc reu, Vă rog a-mi arăta în prețuita »Foaia Poporului«, este nădejde, că aș isbuti sîmînd grâu tomatnic sau doară vîratic în primăvară?

Fil. Popa,
econom.

Răspuns. Grăul nu isbutește după grâu decât în pămînturile aveau foarte grase, fragede și bine pregătite. Grăul primăvaratic cere pămînt mai mînos decât ori-care altă spicoasă (holdă). Decît grâu mai bine ovîs. Orzul se face după grâu binișor, afară dacă locul ar fi buruenos. De altcum grăul ar trebui însoțit de cucuruz sau altă plantă de sapă. Era bine să ne fi împărtășit întreg planul de urmat. Sfatul nostru ar fi să nu sameni grâu după grâu.

Întrebarea 162. Am 1½ juger de trifoiu, pe care aș voi să-l las de sîmîntă. Neștiind cum să o vînd, Vă rog să-mi răspundeți în prețuita »Foaia Poporului« la întrebarea: Cui aș pute vînde sîmînta de trifoiu și cu ce preț?

I. Duca, învățător.

Răspuns. Sîmîntă curată și aleasă de trifoiu cumpără ori-și-care neguțător de sîmîntă, cu deosebire în orașele mai mari. Neafînd cui să o vinzi în apropiere, adresează-te la L. Reschner în Sibiiu. De altcum sîmînta de trifoiu nu se poate treera și curăți în regulă decît prin mijlocirea unei mașini de treerat cu vapor. Prețul atîrnă dela calitatea sîmîntii cum și dela alte împrejurări. Anul trecut s'a vîndut 100 de chilog. cu 55—65 fl. Cum se va plăti estan, este anevoe de prevîzut.

Întrebarea 163. Binevoiti a-mi recomanda în »Foaia Poporului« o bună carte românească, cuprînzînd planuri și sfaturi pentru lucrări de zidărit și bîrdășit.

Ant. Cricovean,
măestru-zidar și ospătar.

Răspuns. După-cît am putut știrici, în limba românească nu s'au tipărit asemenea cărți pînă acum. Rămîne deci să-mi cumpəri o carte scrisă ungurește sau nemțește d. p. Fr. Fumerspach, Landwirth. Bauwesen, care costă 3 fl. 12 cr. și care, așa credem, ar fi cea mai potrivită pentru D-ta. Ori-și-care librar primește sarcina agonisirei.

Întrebarea 164. Vă rog să binevoiti a-mi răspunde în »Foaia Poporului«, unde și cu ce preț aș pute abona foaia menită pentru jocari? Totodată Vă rog a-mi spune, de se poate, cum și din ce fel de materii se pregătește negreala de scris?

Boian.

N. P.

Răspuns. În limba română și ungurească nu apare nici o foaie de acest soi. Singura foaie germană pentru jocari este »Deutsche Kürschner-Zeitung«, care apare la cîte 14 zile și costă pe ½ an 2 fl. 48 cr.

La întrebarea despre cum și din ce materii se pregătește negreala (cerneala) nu sîntem în stare să răspundem deocamdată. După-ce vom fi știricit, bucuros.

CĂRȚI.

La librăria „Institutului Tipografic“ din Sibiu se află următoarele cărți:

„Memorial“, Archiep. și Metropolitanul Andreiu baron de Șaguna, de Nicolae Popea	fl. 1.30
„Bate la ușe“, de Carmen Sylva	„ 1.10
„Domenich Pablo“, de Carmen Sylva	„ —.28
„Povestile Bănățului“, de Căntana	„ —.30
„Trávnice“, 100 piese Slovácești. Volum. I. și II. à 1 fl. 50 cr.	„ 3.—
„Izvoade“, de Demetrescu	„ 4.40
„Homo-Sum“, roman de Ebers	„ 1.—
„Literatura popor. română“, de Gaster	„ 2.75
„Studii Critice“, de Ghera. Vol. I. și II. à 2 fl. 20 cr.	„ 4.40
„Să auzim, toaste	„ —.25
„Memorii din timpul războiului“, de Georgescu	„ —.88
„365 Anecdote și glume“, de Gheja	„ —.0
„Poesii“, de Nicolae Iargă	„ 1.10
„Lascar Viorescu“, o icoană a Moldovei din 1851, de Kotzebue	„ 2.20
„Din Moldova“, schițe de Kotzebue	„ 1.10
„Floarea din Firenze“, de Livescu	„ —.55
„Cerșitorul“, dramă în 2 acte de Livescu	„ —.55
„Poesii“, de Macedonski	„ 2.20
„Elemente ungurești în limba română“, de Mândrescu	„ 1.50
„Doina“, conf. ținută la ateneul din Bêrlad, de Mândrescu	„ —.28
„Critice“ 1867—1892, de Maiorescu. Vol. I. și II. à 2 fl. 20 cr.	„ 4.40
„Introducere la psihofisică“, de Mihailescu	„ 1.90
„Poesii“, de Veronica Mică	„ 1.65
„Higiena română“, de Dr. Leo Murășianu	„ 1.—
„Capii de pe natură“, de Negruzzi	„ 1.65
„Poesii“, de Negruzzi	„ 1.10
„Teatru“, de Negruzzi. 3 Vol.	„ 8.25
„Pui de lei“, de Nenișescu	„ 1.10
„Introducere în Cărțile Testamentului vechiu și nou“, de Dr. Iuliu Olariu	„ 2.50
„Serierile părinților apostolești“, de Dr. Iuliu Olariu	„ —.75
„Ode“, „Epode“, „Carmen Saeculare“, de Ollanescu	„ 3.30

Tirgurile din săptămâna viitoare după căl. vechiu.

Marți, 19 Iulie: Telegdi-Bațon.

Mercuri, 20 Iulie: Basna, Cluj, Micloșvar, Sereda-Murășului, Porumbacul-de-sus, Sângeorz Terebeș, Olpret, Egerhat, Vaida-Recea, Deva, Băiuța.

Călimdarul săptămânii.

Zilele	Călimdarul vechiu	Călimd. nou	Soarele	
	Dum. ss. Părinți, gl 5, sft. 6.		răs.	ap.
Dum.	17 + M. Marina	29 Marta	4 21	7 51
Luni	18 M. Iachnit și Emil	30 Avdon	4 22	7 50
Marți	19 Cuv. Macrina	31 Ignat L.	4 23	7 48
Merc.	20 (+) S. Proroc. Ilie	1 Ang. Petru	4 24	7 47
Joi	21 C. Simeon și Ioan	2 Porțunc.	4 25	7 45
Vineri	22 + S. Maria Magdal.	3 Stefan	4 27	7 43
Samb.	23 Muc. Trofim	4 Dominic	4 29	7 42

„VICTORIA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII.

Sediul: ARAD, casa proprie, str. principală nr. 2.

Întemeiată la 1887.

Capital de acții fl. 300.000; Fond de rezervă fl. 70.000.

Primește depuneri spre fructificare, după care solvește 5% interese fără privire la termenul de abdicere.

Darea de venit după interese încă o solvește institutul separat.

După starea casei, depuneri până la fl. 1000 se restituiesc îndată la prezentarea libelului fără abdicere.

Depuneri se pot face și prin poștă și se efectuează momentan după sosirea comandei.

Direcțiunea institutului.

[1418] 5—27

Hugo Lüdecke,

giuvaergiu,

Sibiu, Piața-mare

înființată dela anul 1850

recomandă depositul seu de utensilii bisericesti după ritul adevărat gr.-or. din metalul cel mai fin suflat cu argint și aur.

Prețuri-curente ilustrate gratuit.

Deposit bogat de giuvaeruri, mărfuri de aur și argint.

Executare solidă a tuturor comenzilor aparținând acestei specialități.

[1212] 5—6

2 medalii de aur și 13 de argint.

9 diplome de onoare și aprețiare.

Praful Korneuburg

[482] 18—45

al lui KWIZDA pentru nutrire vitelor

cai, vite cornute și oi.

Prețul unei cutii 70 cr., 1/2 cutie 35 cr.

De 40 de ani folosit în cele mai multe grajduri, la lipsa de apetit, mistuirea rea, la ameliorarea laptelui și la augmentarea cantității laptelui la vaci.

Să se observe bine marca și să se ceară expres: Praful Korneuburg al lui Kwizda pentru nutrire vitelor.

Depositul principal: Franz Joh. Kwizda, liferant ces. și reg. austro-ungar și reg. român. Farmacia cercuală Korneuburg I. Viena.

Veritabil se poate căpeta în toate farmaciile și drogueriile din Austro-Ungaria.

La „**Institutul Tipografic**“ în Sibiu se află de vânzare:

**TABLOUL
„CONFERENȚEI NAȚIONALE“.**

În mărime 33×50 cm.

Cu prețul de fl. **1.60**, ear' cu trimiterea prin postă fl. **1.70**.

**PORTRETUL DOMNULUI
Dr. IOAN RAȚIU.**

Cu **50 cr.**

La „**Institutul Tipografic**“ în Sibiu se află de vânzare:

**PORTRETUL
dlui Dr. Vasile Lucaciu.**

Un tablou în mărime de 38×28 cm.

Prețul **50 cr.**

Hârtie de scrisori
cu inscripția

„Totul pentru Națiune!“

lozinca sublimă a Fetelor Române efectuează Librăria „**Institutului Tipografic**“ în ori-ce mărime de hârtie, cu diferite arabescuri, în cutii sau fără cutii.

Foaie ilustrată pentru familie

„VATRA“

sub direcțiunea

dlor I. Slavici, I. L. Caragiale și G. Coșbuc.

Această revistă ilustrată este dirigeată de unii dintre cei mai apreciați scriitori români, cu menirea de a oferi onor. public cetitor român, cele mai bune scrieri ale celor mai talentați scriitori români din toate părțile locuite de Români.

Trebuia în sfârșit o foaie, care să ocupe un loc de cinste pe masa fiecărei familii românești.

Nu va fi cruțată nici o jertfă pentru atingerea acestui scop; grija de căpetenie fiind a nu lăsa să se strecoare în această revistă nimic nepotrivit cu tradițiile neamului nostru și cu moravurile familiei.

Cele mai bune romane, povestiri, poezii etc. originale și alese, vor ocupa primul loc și numai întâmplător în al 2-lea rând traducțiuni. Toate însă în cea mai curată, mai aleasă și mai frumoasă românească.

Artele, știința, recenziunile teatrale și musicale, noutățile literare, evenimentele însemnate, partea variată și humoristică, toate își vor avea coloanele speciale rezervate în această foaie, cu competență și cu onestitate redactate.

Nici viața casnică nu va fi neglijată: Sfaturi bune din punctul de vedere al educațiunii, higienii, îmbrăcăminteii, a traiului economic, felurite îndrumări folositoare economiei casei, vor fi tratate cu multă grijă.

Ilustrațiunile vor fi alese pe cât e cu putință din istoria neamului nostru, copii după tablourile artiștilor noștri și a celor străini, vederi felurite din țeara noastră și de pretutindenea unde locuiesc Români.

În aceste condițiuni se va prezenta onoratului public român, foaia ilustrată pentru familie

„VATRA“

ca un mărgăritor al literaturii noastre naționale, și va apăre de 2-ori pe lună, adică 24 fascicule pe an de câte 4 coale 4° mare, tipărită cu îngrijire pe hârtie velină.

Prețul abonamentului pe un an este:

Pentru Austro-Ungaria: coroane 24. Pentru țerile Uniunii-Latine: fr. 24.

Vânzarea cu numărul: **coroane 1.10** (Austro-Ungaria), **franci 1.10** (țerile Uniunii-Latine).

Subsemnatul vă roagă să primiți cu simpatie apariția acestei publicațiuni românești, și să-și asigurați continuitatea prin binevoitorul d-voastre sprijin, abonându-vă la ea.

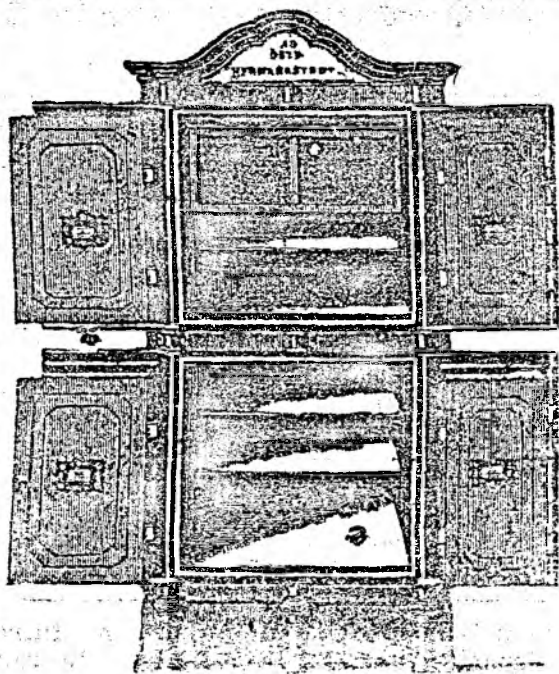
Abonamente se primesc și în librăria „Institutului Tipografic“ Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 21.

Cu deosebită stimă:

C. SFETEA,

librar-editor. — BUCUREȘTI.

[476] 6—30

Fabricant în țeară!

Ces. și reg. privil.

Prima fabrică de casse ardelenească.

Existând de 12 ani, premiata cu mai multe distincțiuni a lui

A. Géza Öszy,

Quergasse Nr. 39, SIBIU, Hechtgasse Nr. 40.

recomandă

Cassele și cassetele sale de fier pentru păstrat bani, cărți și documente

— sigure contra focului și spargerii —

de construcție proprie a ei și putând fi deschise numai de cumpărătorul însuși. Diferite forme și mărimi, cu prețuri mai ieftine, decât asemenea produse din alte fabrici.

CASSELE

[387] 10—

sunt expuse vederii cercetătorilor în localul fabricii.

— Prețuri curente ilustrate se trimit la cerere gratis și franco. —